



VELKÝ SLAVKOV OD PRAVEKU PO SÚČASNOSŤ



MARIÁN SOJÁK A KOLEKTÍV

VELKÝ SLAVKOV OD PRAVEKU PO SÚČASNOSŤ

ZOSTAVIL

PhDr. Marián Soják, PhD.

Texty

Ing. Marta Bednárová; Mgr. Ján Endrődi; RNDr. Adrián Harničár; PhDr. Zuzana Kollárová, PhD.;
PhDr. Zdena Krišková, PhD.; ThDr. Angelus Štefan Kuruc, PhD., O. Praem.; PhDr. Božena Malovcová;
Mgr. Daniela Mlynárčiková; PhDr. Marián Soják, PhD.; Ing. Martina Šlampová

Známí autori fotografií

Lukáš Andreides; Leonard Beluš; Mgr. Marek Bobula; Dávid Gore; Dávid Gurka; RNDr. Adrián Harničár;
RNDr. Pavol Chromý; PhDr. Zuzana Kollárová, PhD.; Vladimír Labuda; Mgr. Vladimír Maťaš;
Mgr. Daniela Mlynárčiková; Michal Pindroch; Ing. Dušan Pitka; Denis Pongrácz; Ing. Anton Potaš;
Mgr. Maroš Semančík; Ing. Samuel Skokan; PhDr. Marián Soják, PhD.; Pavol Tajboš

Grafická úprava

Vladimír Labuda; Michal Pindroch ml.

Jazyková úprava

Mgr. Stanislava Sojáková

Anglický preklad

Mgr. Jana Kostovčáková

Nemecký preklad

Ing. Mikuláš Lipták

Recenzenti

PhDr. Gabriel Nevizánsky, CSc.; Mgr. Peter Zmátlo, PhD.

Vydavateľ

Obec Veľký Slavkov

Náklad

1000 ks

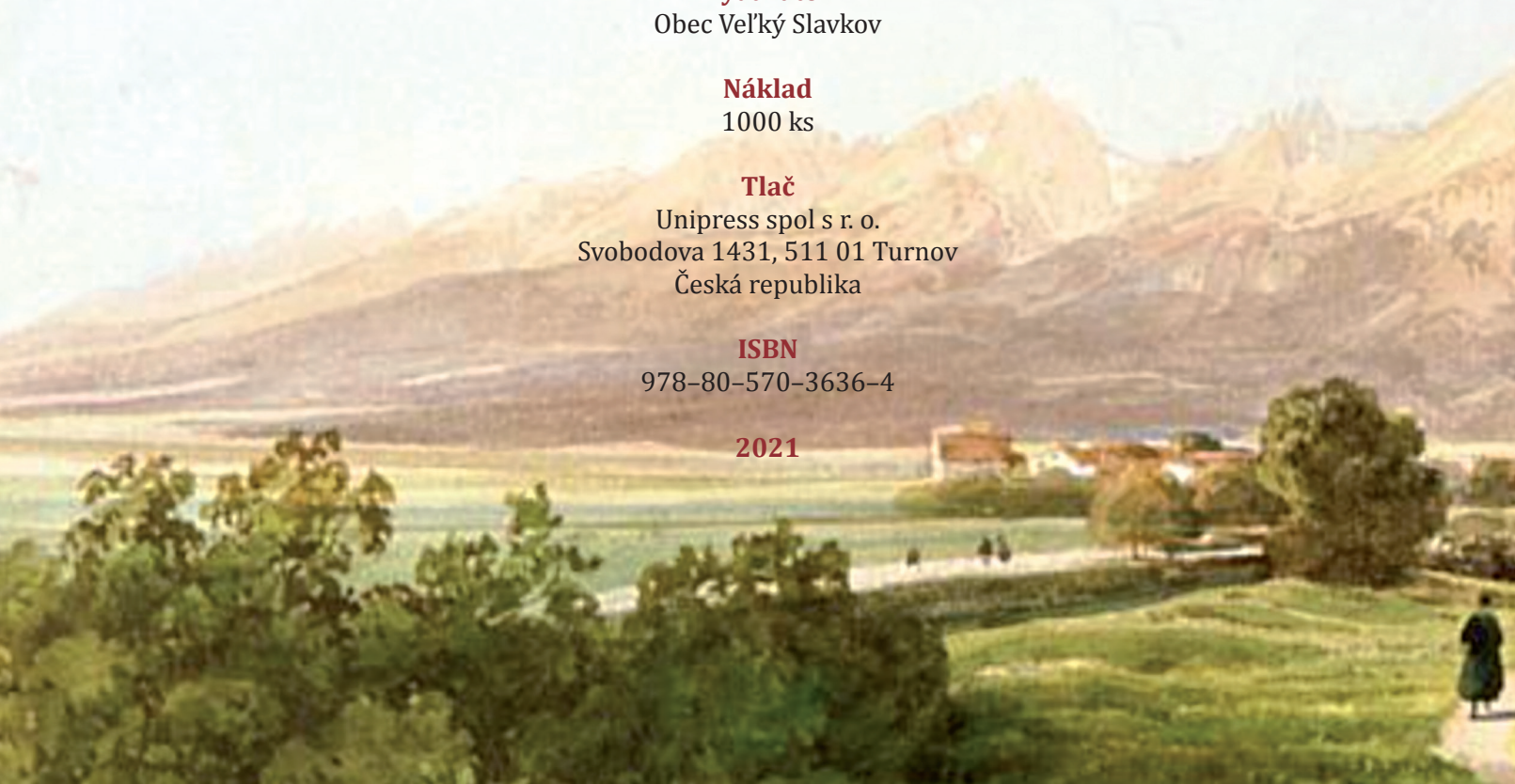
Tlač

Unipress spol s r. o.
Svobodova 1431, 511 01 Turnov
Česká republika

ISBN

978-80-570-3636-4

2021



POĎAKOVANIE

Kniha by nemohla vyjsť bez veľkorysej podpory
Dr. Jana Telenského, Bc.h.c., I.O.D.

VYDAVATEĽ A ZOSTAVOVATEĽ

**d'akujú všetkým múzeám, archívom a inštitúciám
za poskytnuté dokumenty a fotografie
z ich vzácných historických zbierok, najmä:**

**Archívu Pamiatkového úradu SR v Bratislave;
Archeologickému ústavu SAV Nitra;
Podtatranskému múzeu v Poprade;
Štátnemu archívu v Prešove, špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči;
Štátnemu archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad;
Slovenskej národnej galérii v Bratislave;
Galérii mesta Bratislavy;
Tatranskej galérii v Poprade;
Východoslovenskej galérii v Košiciach;
Štátnym lesom TANAP-u v Tatranskej Lomnici;
Múzeu TANAP-u v Tatranskej Lomnici;
Múzeu v Kežmarku;
Ústrednému vojenskému archívu v Prahe;
Maďarskému národnému múzeu v Budapešti;
Maďarskému národnému archívu v Budapešti;
Maďarskej národnej galérii v Budapešti;
Poľnohospodárskemu družstvu Družba Poprad.**

**Osobitne d'akujeme Juliusovi Alexymu a Hansovi Kobialkovi
za poskytnutie práv na zverejnenie ich fotografií a dokumentov.**

Úprimné poďakovanie patrí všetkým, ktorí aktívne pomáhali pri tvorbe tejto publikácie:
Márii Adamovej; Jozefovi Astlovi; Ľudmile Bartkovej; Róbertovi Bednárovi; Leonardovi Belušovi;
rodine Čubanovej; Mgr. Vladimírovi Fedorovi; Mgr. Michalovi Findrovi; rodine Hönschovej;
PaedDr. Andrejovi Janovskému; Mgr. Jozefovi Kapinovi; Mgr. Ľubomírovi Karkoškovi; Mgr. Jane Keťovej;
Juliane Kinszkej; Alene Kovalčíkovej; PhDr. Eve Kowalskej, DrSc.; Ing. Karolovi Košíkovi;
Mgr. Pavlovi Kušnírovi; Wernerovi Laserovi; Terézii Lindemanovej; Ing. Mikulášovi Liptákovi;
Milade Mariňákovej; Magdaléne Mariščákovej; Mgr. Jánovi Martákovi; Mgr. Vladimírovi Maťašovi;
rodine Miškovecovej; Michalovi Orolinovi; Vítovi Pavličkovi; Denisovi Pongráczovi; rodine Sedlačkovej;
Alene Šuligovej; Jánovi Vilimovi; Antonovi Živčákovi. Ďakujeme každému, kto poskytol informácie
a fotografie zo svojho súkromného archívu, ako aj zamestnancom Obecného úradu vo Veľkom Slavkove.





MARIÁN SOJÁK A KOLEKTÍV

VELKÝ SLAVKOV OD PRAVEKU PO SÚČASNOSŤ

■ Obsah

■ Príhovor starostu	
Ing. Slavomír Pucci	6
■ Obecné symboly	
PhDr. Božena Malovcová	8
■ Prírodné pomery	
RNDr. Adrián Harničár	12
Mgr. Daniela Mlynárčiková	22
■ Pred vznikom stredovekej obce	
PhDr. Marián Soják, PhD.	36
■ Veľký Slavkov v stredoveku	
Mgr. Ján Endrődi	58
■ Politické a administratívne pomery	
PhDr. Božena Malovcová	70
Ing. Martina Šlampová	104
■ Hospodárske pomery	
PhDr. Zuzana Kollárová, PhD.	118
■ Dejiny rímskokatolíckej cirkvi vo Veľkom Slavkove	
Mgr. Ján Endrődi	196
ThDr. Angelus Štefan Kuruc, PhD., O. Praem.	224
■ Vývoj evanjelickej a. v. cirkvi vo Veľkom Slavkove	
PhDr. Božena Malovcová	248
■ Školstvo	
Ing. Martina Šlampová	278
■ Kultúra, spolky, šport	
Ing. Marta Bednárová	336
■ Tradičné prvky ľudovej kultúry v modernej spoločnosti	
PhDr. Zdena Krišková, PhD.	384
■ Osobnosti	
PhDr. Zuzana Kollárová, PhD.	406
■ Resumé	426
■ Literatúra a pramene	440
■ Skratky	448



PRÍHOVOR STAROSTU

Slavomír Pucci

■ Veľký Slavkov od praveku po súčasnosť

Vážení spoluobčania,

žijeme časy, pri ktorých už pomaly nestíhame registrovať všetky zmeny, ktoré sa okolo nás dejú, pretože doba sa mení príliš rýchlo. S dobou sa meníme aj my a spolu s nami sa mení tiež naša obec, ktorá tu však ostane dlho po nás a až čas ukáže, ktoré zmeny sa ujali a ktoré sa stratia vo víroch času. Mali by sme však vedieť, odkiaľ pochádzame a aká je história miesta, kde žijeme. Jednou z možností, ako sa o tom dozvieme viac a zároveň ako môžeme budúcim generáciám zanechať odkaz o nás a našej dobe, je vydanie monografie o mieste, kde žili naši predkovia a kde dnes žijeme aj my.

Veľké veci sa nerodia ľahko. Táto životná skúsenosť sa plne vzťahuje aj na proces zostavenia tejto knihy. Rovnako ako história našej obce, ktorá má svoje krásne, ale aj kontroverzné stránky, kde v minulosti až po súčasnosť dochádzalo k stretom krajne osobných záujmov so záujmami verejnými, ani zostavenie tejto monografie nebolo vždy jednoduché. Neskôr som však pochopil, že to tak muselo byť, aby vývoj knihy o našej obci korešpondoval s jej minulosťou, čo dodalo tejto publikácii potrebnú autentickosť. Táto kniha je o Veľkom Slavkove a plne vystihuje svoju podstatu.

Od uzavretia zmlúv s autorským kolektívom až po jej vydanie uplynuli takmer 4 roky. Pri mojom nástupe do funkcie starostu v decembri 2018 som zdedil túto záležitosť a od začiatku som hľadal riešenia prospešné pre všetkých. Dnes už môžem spokojne konštatovať, že sa vám do rúk dostáva nádherná publikácia, mapujúca dejiny našej obce, a to od praveku až po súčasnosť. Ide o súbornú prácu komplexne zachytávajúcu históriu a život v obci, ktorej spracovanie si vyžaduje kvalitný archívny výskum. Na zostavenie tohto diela si preto obec prizvala odborníkov, ktorí sa danej problematike venujú profesionálne a ktorých publikácie získali množstvo ocenení.

Jednotlivé kapitoly sú zostavené chronologickým spôsobom, autori v nich odkryli množstvo zaujímavých informácií a viaceré z nich budú novinkou aj pre tých najstarších pamätníkov. Verím, že každý v knihe nájde niečo nové a po jej prečítaní ocení profesionalitu autorského kolektívu. Vynikajúcu prácu odvedli aj pracovníci grafického štúdia. Aj touto cestou chcem poďakovať všetkým

za odvedenú prácu a konečný výsledok. Rovnako ďakujem i tým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom zapojili a prispeli k úspešnému dokončeniu tohto mimoriadneho diela.

Monografia je zároveň vyjadrením úcty, uznania a vďaky našim predkom, ktorí tu v minulosti žili a vďaka ktorým táto obec rástla a rozvíjala sa. Áno, ďakujem aj nemeckej časti obyvateľstva, ktorá mala obrovskú zásluhu na tom, že Veľký Slavkov bol významnou časťou celého regiónu Vysokých Tatier. Zanechali tu výraznú stopu a aj po ich

nútenom odchode, ktorý osobne považujem za nespravodlivý, dodnes na nich spomíname. Preto si veľmi vážim, že sa nám podarilo s nimi skontaktovať a vďaka úsiliu dobrých ľudí aj získať práva na zverejnenie dokumentov a fotografií priamo od nich.

A tak hrdo môžeme vyhlásiť, že naša kniha je komplexným dielom obce o jej histórii. Kniha je darčekom pre všetkých, ktorí majú akúkoľvek spojitosť s Veľkým Slavkovom. Krásnym darčekom samotnej obci, ktorá si v roku 2021 pripomínala okrúhle výročie 770 rokov prvej písomnej zmienky. Verím, že toto dielo bude ozdobou každej knižnice v domácnosti, ktorá má vzťah k našej obci.

Prajem všetkým krásne čítanie.

Ing. Slavomír Pucci

starosta obce

Slavomír Pucci

